

Sygn. akt I CSK 2159/22

## POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku D. B. i R. B.  
z udziałem K. G., W. G., J. U., Skarbu Państwa  
- Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Poddębicach, Skarbu  
Państwa Starosty Poddębickiego i Ochotniczej Straży Pożarnej w Poddębicach  
o ustanowienie drogi koniecznej,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 28 października 2022 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców  
od postanowienia Sądu Okręgowego w Sieradzu  
z dnia 24 sierpnia 2021 r., sygn. akt I Ca 383/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od wnioskodawców na rzecz uczestnika J. U. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. zasądza od wnioskodawców na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł, tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawców D. B. i R. B. od postanowienia Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 24 sierpnia 2021 r., sygn. akt I Ca 383/21 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencki (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Przewidziana w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz

szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

W ocenie wnioskodawców zaskarżone orzeczenie rażąco narusza prawo materialne, skutkiem czego nie mogą oni korzystać z budynku gospodarczego, w którym znajduje się garaż, kotłownia, magazyn dla prowadzonego przez nich sklepu obuwniczego oraz miejsce na składowanie pojemników na odpady, pomimo że postawienie przez wnioskodawców tego budynku i rozbudowanie budynków na ich nieruchomości nastąpiło zgodnie ze stosownymi pozwoleniami i opiniami. Ponadto zaskarżone orzeczenie narusza prawo procesowe z uwagi na brak wszechstronnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności opinii biegłego geodety, które to naruszenie miało wpływ na zastosowanie prawa materialnego.

Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej nie może ograniczać się do ich ogólnikowego powołania czy przytoczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52). Sąd Najwyższy nie ma obowiązku zastępowania skarżącego i poszukiwania argumentów przemawiających za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r., I UZ 47/06, OSNP 2008, nr 7-8, poz. 118).

Podstawą oddalenia wniosku o ustanowienie służebności drogi koniecznej była okoliczność, iż w dacie zabudowy nieruchomości przez wnioskodawców miała ona zagwarantowany dostęp do drogi publicznej wyłącznie od ulicy [...], a mimo to dokonali oni jej zabudowany w taki sposób, że możliwe jest jedynie przejście na podwórze i do budynku gospodarczego, a garaż został posadowiony w momencie, gdy dojazd do niego nie był zagwarantowany w sensie prawnym.

W świetle takich okoliczności nie ma podstaw prawnych do tezy, że zaskarżone orzeczenie jest oczywiście nieprawidłowe. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało już wyjaśnione, że przepis art. 145 § 1 k.c. nie kreuje roszczenia o ustanowienie drogi koniecznej w sytuacji, gdy trudności drogowe wynikają jedynie z niekorzystnego usytuowania budynków na nieruchomości, ze względu na które służebność miałyby być ustanowiona (por. orzeczenie z dnia 4 lipca 1974 r., III CRN 125/74, OSNCP 1975, nr 9, poz. 75), a także gdy nieruchomość zostanie zabudowana w taki sposób, że jej właściciel zamyka sobie dojazd do dalej od drogi położonych części nieruchomości (por. orzeczenie z dnia 13 marca 1975 r., III CRN 488/74).

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 398<sup>21</sup> k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c., art. 99 i art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 2180), a także § 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.)

[as]